

MARIUS GABRIEL

A woman in a white dress and hat stands on a ship's deck, looking out at the ocean. The background is a clear blue sky and the sea. The text 'OOKEANI-LAINER' is overlaid in a large, dark blue, serif font with a drop shadow effect. The text is flanked by decorative flourishes.

OOKEANI-
LAINER

Originaali tiitel:
Marius Gabriel
The Ocean Liner
2018

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Kogu raamatut või ükskõik millist osa sellest ei ole lubatud reprodutseerida, paljundada ega levitada ükskõik millisel viisil või milliseks otstarbeks ilma autoriõiguse valdaja kirjaliku loata.

See raamat on ilukirjanduslik teos. Nimed, tegelaskujud, organisatsioonid, sündmused ja juhtumised on kas autori kujutlusvõime vili või on neid kasutatud fiktiivselt.

Tõlkinud Tatjana Peetersoo
Toimetanud Anneli Sihvart
Korrektuuri lugenud Inna Viires
Kaane kujundanud Debbie Clement

Text copyright © 2018 by Marius Gabriel. All rights reserved.
This edition is made possible under a license arrangement originating with Amazon Publishing, www.apub.com, in collaboration with Synopsis Literary Agency.

© Tõlge eesti keelde ja eestikeelne väljaanne. Kirjastus ERSEN, 2019.

E04361419
ISBN 978-9949-82-403-8

Kõik kirjastuse ERSEN raamatud ja e-raamatud on saadaval
veebipoest www.ersen.ee

Teddyle, Tomile, Emmale ja Sabbyle

Le Havre, 1939

„Ta on väga inetu mees,“ ütles Rachel. „Isegi veel inetum kui fotodel.“

„Aga vaata tema silmi,“ vastas Maša. „Need põlevad nagu söed.“

„Noh, mulle need muljet ei avalda. Ja mis puutub tema muusikasse...“

„Sulle ei meeldi tema muusika?“

„Mitte kõige vähematki.“ Rachelil, kes oli õppinud Leipzigi muusika-konservatooriumis, enne kui natsid ta välja saatsid, olid nüüdisaegsele muusikale kindlad vaated. „Kui ma tahan ennast ärritada, siis võin loomaaeda minna ja tiigrite mõirgamist kuulata.“

„Aga just seda ma tahtsingi öelda. Tema muusika erutab inimest samamoodi nagu ohtlikud metsloomad.“ Kaks tüdrukut olid küünitanud üle reelingu, et näha Stravinskit oma laeva pardale tulemas. Nad mõtlesid sellest suurepärasest Ameerika lainerist kui „oma“ laevast, kuigi see oli siiani kandnud neid ainult Bremenist Le Havre'isse. Kuid need viissada meremiili olid nad juba uude maailma viinud.

Stravinski liikus aegamisi trapist üles ja teda aitas üks keskealine naine, nähtavasti reisikaaslane. Neid võttis vastu võluv ülemstjuuard härra Nightingale, laitmatu oma valge kuue ja kuldnööpidega. Härra Nightingale üritas võtta helilooja kotti, kuid too keeldus. „Olen kindel, et selles on tema viimane töö,“ sosistas Maša Rachelile, „liiga väärtuslik, et kellegi teise kätte usaldada.“

Arvatavasti tajudes, et teda jälgitakse, vaatas Stravinski üles. Tema silmad kohtusid tüdrukute omadega. Nood viskusid mõlemad reelingu eemale ja hakkasid kiiresti teineteise käevangus üle teki minema,

möödudes lamamistoolidest ja häbenedes, et neid tabati suurmehe jõllitamiselt.

„Nägin mõne aasta eest Berliinis „Püha kevadet“,“ ütles Rachel. „See on noorest tüdrukust, kes tantsib ennast surnuks. Leidsin, et see on üsna kohutav.“

„Mina olen ka seda näinud. Jättis mulle elektriseeriva mulje.“

„Vaevalt küll, et see meeldiv tunne on, peaksin ütleva. Niimoodi hukuvad nad Ameerikas kurjategijaid, eks ole?“

„Tundsin, et mu süda peksab nii kõvasti, nagu hakkaks rinnust välja hüppama. Muidugi ütlesid natside ajalehed, et see on degenerantide rämps.“

„Noh, eks natside peenele maitsele tuleb kummardus teha. Aga kahjuks on ta juut. Ta on niisugune ennasttäis juut, kes kõigile meile, juutidele, halba varju heidab.“

„Tegelikult, mu kallis Rachel, on ta vene ortodoks ja pühendunud kristlane.“

Rachel kergitas irooniliselt oma kitkutud kulme. „Oh, Maša! Isegi mitte juut ja sina oled temasse armunud?“

„Ma pole temasse armunud – ainult tema muusikasse.“

„Ma olen väsinud vaatamast, kuidas sa pärast mittejuuti juba ringi hoorad,“ vastas Rachel vagalt nina nohistades.

„Sa oled väga sündsusetu, kui rabi Moskovitzi pilkad,“ ütles Maša. Teda oli aastaid hoiatatud, et tema nõbu Rachel on „ohtlik“, ehkki keegi ei seletanud, milles see oht seisneb. Kindlasti oli Rachel väga sarkastiline. Maša oli kahekümneaastane noor elav naine tumedate juuste pilve ja säravate pähkelpruunide silmadega. Nõbu oli temast kolm aastat vanem. Kuigi mitte nii kenake, oli Rachel blond, mis nende mõlema arvates võis Ameerikas eelise anda. Nende perekonnanimi oli Morgenstern ja nad olid esimese astme nõod, kuigi üles kasvanud eri linnades: Rachel Leipzigis, Maša Berliinis.

Enne Bremenist lahkumist olid mõlemale tüdrukule karmid sõnad peale loetud, et nad uude ellu astudes ennast puhtaina hoiaksid. Rachel, kellel oli annet nasaalselt leelutades Toora katkeid tsiteerida, oli rabi Moskovitzi üle kõvasti nalja visanud.

„Sinu liiderlikkus paljastatakse ja, pane mu sõnu tähele, laps,“ – Rachel viibutas sõrme, kõõritades kohutavalt nagu rabi Moskovitzki – „sa kisud küljest omaenda rinnad.“ Nad olid jõudnud jalutusplatsi lõpuni ja pöörasid nüüd ümber. Maša puhkes tahtmatult Racheli paroodia üle naerma. Kahjuks saabus Stravinski just sel hetkel tekile.

Ta põrnitses nõbusid ja lõõtsutas pärast oma rasket tõusu. Maša taipas õudusega, et kuulus helilooja peab ennast nende naeru põhjuseks. Ta surus peopesa suule. Siiski muutis see olukorra veel piinlikumaks.

Stravinski kaaslane, vanatüdruku välimusega naine lavendlivärvi tviidkostüümis, võttis mehel käe alt kinni, et teda tasakaalus hoida, ning juhtis ta nõbudest mööda. Kui nad läksid, märkas Maša Stravinski kollakat nahka, ebakindlat kõnnakut ja üldist kurnatust. Ta tajus kahjutunde sөөstu.

„Ta paistab nii haige,“ hüüatas ta poolihääli Rachelile, „nii murtud – ja ta arvas, et me naerame tema üle. Mul on nii häbi.“

Katharine Wolff aitas Stravinski tekitrapist alla. Mehe väikesed jalad, liikumisel tavaliselt kerged ja kenad, komistasid astmetel. Tema tavaliselt läikivad kingad olid tolmused. Tema tavaliselt laitmatu hoiak oli kramplik. Tema jõud paistis olevat otsakorral.

Rännak Bordeaux'ist Le Havre'isse oli olnud raske, teed sõidukitest ummistunud. Kahe nädala eest toimunud sõja väljakuulutamisest saadik oli kogu Prantsusmaa kihanud nagu ärritatud sipelgapesa, mida õel poisike kepiga on torkinud. Võimas Saksa sõjavägi rüses sissetungiks piiridel. Nad olid Saarbrückenis juba võidelnud. Britid saatsid ekspeditsiooniüksusi toetuseks Prantsuse armeele, mille tankid olid viletsad ja õhuvägi antiikne. Terendas katastroof. Kõik, kes vähegi said, lahkusid maalt.

Nad olid jõudnud sadamasse kõrbenud närvidega pärast paljusid tunde kuumal maanteel, süda alles murtud lahkumineku tõttu Nadja Boulangerist ja sõprade ringist. Formaalsused pardale pääsemiseks olid pikale veninud ja nõudnud oma osa Stravinski niigi juba lõpukorral energiast. Nende pagas polnud Bordeaux'ist veel saabunud ega ka mitte dokumendid Ühendriikide saatkonnast Pariisis. Polnud mingil juhul

kindel, et Stravinskile, kes oli just karantiinist välja lastud, antakse erakorraline viisa, mida ta oli taotlenud. Katharine, kes oli ameeriklanna, viisat ei vajanud, kuid oli otsustanud mitte lahkuda Prantsusmaalt ilma Igorita. Kui tarvis, jääb ta mehe juurde ja seisab silmitsi tagajärgedega.

Pajuvitsalik ülemstjuuard, kes oli nad maabumissillal vastu võtnud ja nüüd teed juhatades ees käis, oli jutukas ja vabandav.

„Ületame kõvasti oma mahtu,“ rääkis ta neile. „Manhattan on ehitatud tuhande kahesaja reisija pealevõtmiseks. Selleks ajaks, kui Cobhist lahkume, saab meil neid olema üle tuhande viiesaja. Nii meile asju ajada ei meeldi, aga praeguses olukorras, saate aru...“

Katharine tahtis juba kannatamatult Igorit nende kajutisse saada. „Meie pagas pole veel saabunud, aga välja peame sõitma laupäeval.“

„Ärge sellepärast muretsege, preili Wolff. Olen kindel, et see saabub õigeaks ajaks.“

„Miks te selles nii kindel olete?“ kähvas naine.

„Noh, ma väljendan lootust...“

„Teie lootus ei aita meid kõige vähematki. Kui peame pagasita lahkuma, on see meie jaoks väga raske.“ Nad jätkasid teed veelgi allapoole, suure ookeanilaineri sisikonda. Reisijad ja meeskonnaliikmed tunglesid treppidel. Katharine püüdis oma hoolealust trügimise eest kaitsta nii palju kui võimalik. „On see veel kaugel, härra Nightingale?“

„Peaaegu kohal. Tahtsingi rääkida, preili Wolff, et kapten on kehtestanud uued reeglid.“

„Reeglid?“

„Härra Stravinski peab oma kajutit jagama.“

„Jagama? Aga me broneerisime ju omaette kajuti.“

„Kommodoor Randalli korraldus, preili Wolff. Meile anti käsk mitte kedagi tagasi saata. Jagamine on ainus viis, kuidas saame lisareisijad pardale võtta. Muidugi saate kompensatsiooni. Ja mis puutub teisse...“

„Ärge öelge, et ka mina pean jagama!“

„Kardan küll. Te elate sealsamas lähedal kajutis koos mõne muu daamiga.“

„Pagasit pole – ja kajuteid peab jagama!“ Katharine heitis pilgu Stravinskile, kuid mees jäi ükskõikseks. Ta paistis pooleldi teadvusetu. „See on kohutav!“

„Vabandan väga ebamugavuste pärast, kuid praeguses olukorras...“

„Kellega Stravinski peab jagama?“

Stjuuard uuris oma nimekirja. „Härra Thomas König on juba kajutis.“

„Sakslane!“

„Jah. Ta tuli pardale Bremenis. Olemegi kohal.“

Nad olid peatunud ühe ukse ees. Stjuuard pöristas sellele tasakesi oma lakitud sõrmeküüntega. Vastust ei tulnud, niisiis avas ta ukse. Endiselt kaitsev Katharine tormas Stravinski ees sisse. Kajutis oli umbkaudu kuueteistkümnene vormirõivais poiss, kes istus voodiserval, silmad pärani. Katharinet nähes kargas ta püsti ja tõstis saluteerides parema käe. „Heil Hitler!“

Katharine tõmbas tõstetud käe järsult alla. „Kuidas sa julged?“

Poiss paistis šokeeritud. „Vabandust, *fräulein*...“

Naine surus maha soovi sellele kõhnale karmile näole kõrva-kiil anda. „See on Prantsusmaa! Mingit sellist mürgist jama siin ei toimu.“

Poisi suured kõrvad lahvasid peetpunaseks. Stravinski oli Katharinele kajutisse järgnenud ja uuris nüüd väsinult oma kaasreisijat. Nad moodustasid veidra paari: helilooja oma pruunis käkras ülikonnas, nägu nagu kortsudest ja kottidest kontuurkaart, ning värske jumega poiss khakisärgist ja lühikestest pükstest koosnevas pseudomilitaarses vormis, pruunid sokid muhklike põlvedeni üles tõmmatud.

Katharine haaras stjuuardil käsivarrest ja tõmbas ta tagasi koridori. „See on talumatu, härra Nightingale. Stravinskilt ei saa nõuda, et ta veedaks reisi koos väikese natsiga.“

„Poiss reisib üksinda,“ pomises stjuuard, piparmündise hingeõhu pahvakuga lähemale kummardudes. „Vanemaid tal kaasas pole.“

„Stravinski on Kolmandas riigis põlualune helilooja. Kas te saate aru, mida see tähendab?“ Stjuuard lehvitas murelikult käsi ja avas suu, kuid Katharine katkestas teda. „Kui Hitleri hordid ta kätte saaksid, ta tapetaks. Kuidas saab ta veeta terve reisi koos selle... selle hitlerjuugendi näidiseksemplariga?“

„See oleks kõigest nädal või paar.“

„Ma nõuan, et ta siit kohe mujale saadetak.“

Härra Nightingale tõmbas keelega üle oma väikese sõrme otsa ja silus närviliselt kulme. „Ma vaatan, mis ma korraldada saan.“

„Tehke seda.“

Katharine läks kajutisse tagasi. Stravinski surus poisiga pidulikult kätt. „Ja kas ma tohin küsida, kus on teie vanemad?“ küsis ta viisakusega, mida näitas üles kõigi suhtes.

„Mu isa ja ema on Saksamaal, söör,“ vastas poiss samasuguse ametlikkusega.

„Te paistate üksinda reisimiseks üpris noor.“

„Ma olen kaheksateist, söör.“ Kui Stravinski selle peale kahtleva näo tegi, ajas poiss oma längus õlad sirgu. Katharine märkas tema taskuklapi külge kinnitatud väikest emailitud haakristi. „Ma lähen külastama maailmanäitust Flushing Meadowsis,“ lausus ta uhkelt, justkui teadustaks, et on sinna saadetud Rahvasteliidu täievolilise esindajana.